

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Józef Porayski-Pomsta</i> : Towarzystwo Kultury Języka – historia i współczesność	7
<i>Stanisław Dubisz</i> : Rozwój językoznawstwa polonistycznego w minionym stuleciu. Badania polszczyzny krajowej wspólnoty komunikacyjnej	22
<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : Zapomniane rozstrzygnięcia normatywne Walentego Szylarskiego	45
<i>Radosław Pawelec</i> : Czy Telimena, Winicjusz i ksiądz Kordecki gardzili tym samym i w ten sam sposób? Ambivalencja aksjologiczna i semantyka pogardy w twórczości Adama Mickiewicza i Henryka Sienkiewicza	64
<i>Ewelina Kwapien</i> : Struktura tematyczna zapożyczeń czasownikowych wychodzących z użycia w dobie nowopolskiej	76
<i>Milena Wojtyńska-Nowotka</i> : Tematyczny podział zapożyczeń leksykalnych występujących w artykułach prasowych poświęconych zmianom klimatu	93
<i>Marta Piasecka</i> : O <i>jeszcze i już</i> w tekstach podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego na poziomach A1 i A2	108

RECENZJE

<i>Jolanta Chojak</i> : Izabela Duraj-Nowosielska, Chcąc – nie chcąc? <i>Intencjonalność działania w wyrażeniach języka polskiego. Wprowadzenie do tematyki. Klasa jednostek wartościujących</i> , Toruń 2021	119

SPRAWOZDANIA, UWAGI, POLEMIKI

<i>Stanisław Dubisz</i> : Sprawozdanie z prac Kolegium Redakcyjnego „Poradnika Językowego” w kadencji 2019–2022	124

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Józef Porayski-Pomsta</i> : Towarzystwo Kultury Języka (Society for Language Culture): the past and the present	7
<i>Stanisław Dubisz</i> : Development of Polish linguistics in the last century. Research on the Polish language used by the Polish communication community	22
<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : The forgotten normative resolutions proposed by Walenty Szylarski	45
<i>Radosław Pawelec</i> : Did Telimena, Vinicius and priest Kordecki condemn the same thing in the same way? Axiological ambivalence and semantics of contempt in the literary works by Adam Mickiewicz and Henryk Sienkiewicz	64
<i>Ewelina Kwapien</i> : Thematic structure of the verbal borrowings going out of use in the New Polish period	76
<i>Milena Wojtyńska-Nowotka</i> : Thematic division of the lexical borrowings used in the press articles dedicated to climate change	93
<i>Marta Piasecka</i> : On <i>jeszcze</i> (yet, still) and <i>już</i> (already, yet) in textbooks for teaching Polish as a foreign language at levels A1 and A2	108

REVIEWS

<i>Jolanta Chojak</i> : Izabela Duraj-Nowosielska, Chcąc – nie chcąc? Intencjonalność działania w wyrażeniach języka polskiego. Wprowadzenie do tematyki. Klasa jednostek wartościujących (Chcąc – nie chcąc (Like it or not)? Intentionality of action in expressions of the Polish language. Introduction to the subject matter. Class of evaluative units) , Toruń 2021	119

REPORTS, COMMENTS, POLEMICS

<i>Stanisław Dubisz</i> : Report on the works of the Editorial Board of „Poradnik Językowy” („Linguistic Guide”) in the term of office 2019–2022	124

W ZESZYCIE

Zeszyt ma charakter szczególny. Został przygotowany przez zespół autorski Kolegium Redakcyjnego „Poradnika Językowego”. Zamyka 14-letni okres historii czasopisma, w czasie którego jego redaktorem naczelnym był prof. dr hab. Stanisław Dubisz.

– Historia towarzystw naukowych, będących poprzednikami Towarzystwa Kultury Języka (powstałego w 1966 r.), rozpoczęła się w latach 30. XX w. Główne cele ich działalności to budzenie dbałości o język, poradnictwo językowe, popularyzowanie wiedzy o polszczyźnie i prowadzenie badań naukowych.

– W ciągu minionego stulecia językoznawstwo polonistyczne rozwijało się progresywnie w trzech okresach: 20-lecie międzywojenne (1918–1939), 2. połowa XX w. (1945–1990), współczesność (po 1990), uzyskując stopniowo status samodzielnej subdyscypliny, mającej kompletny aparat metodologiczny.

– Walenty Szylarski, autor pierwszej gramatyki napisanej po polsku, w swych podręcznikach [1767, 1770] zawarł m.in. szereg propozycji rozstrzygnięć w zakresie pisowni, co było wynikiem braku jednolitej ortografii i nieprzystawalności ówczesnej konwencji do cech języka.

– Pogarda jest wartością ambiwalentną, której płaszczyzna odniesienia zmieniała się w dziejach polszczyzny, przechodząc od relacji między Bogiem a człowiekiem w średniowieczu do spraw niemal wyłącznie międzyludzkich o różnym zakresie przedmiotowym i emocjonalno-intelektualnym.

– Jednym ze sposobów opisu słownictwa jest ukazanie jego struktury tematycznej. Jej ewolucja wykazuje procesy reprodukcji leksyki dotyczącej określonych obszarów rzeczywistości, poświadczają zachodzące zmiany językowe oraz hierarchię wartości istotnych dla użytkowników języka.

– Współczesne zapożyczenia leksykalne dotyczące zmian klimatu tematycznie koncentrują się w dwóch polach, które odnoszą się do funkcjonowania człowieka w społeczeństwie oraz świata przyrody ożywionej i nieożywionej. Świadczy to o tym, że zmiany są postrzegane nie z perspektywy jednostki, lecz zbiorowości.

– Na najniższych poziomach znajomości języka polskiego (A1, A2) są wprowadzane partykuły analogii oraz wykładniki temporalne *jeszcze* i *już*. Analiza podręczników glottodydaktycznych dowodzi tego, że ich opis, w tym wyróżnienie znaczeń, wymaga precyzyjnego opracowania do celów dydaktyki.

Towarzystwo Kultury Języka – językoznawstwo polonistyczne – norma językowa – Walenty Szylarski – semantyka historyczna – język a kultura – struktura semantyczna leksyki – zapożyczenia leksykalne – glottodydaktyka polonistyczna.

Red.